

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Jeglič med nami

Naše stoletje je stoletje velikih množic ali mas. Mase se zbirajo in v gotovem redu izvršene v sprevede oblegajo mirna mesta in begajo državnike in utrjene meščane, ki bi radi živeli v miru in jih nič ne veselilo nastopajoča borbena doba, ki jo take množice napovedujejo. Trenje idej je na višku, ideje pa vedno zajamejo velike množice. Veliko jih je, ki prestrašeno gledajo ta veliki val, ki gre po vsem svetu, ker slutijo, da se bo treba lepega dne odločiti ali za eno ali za drugo stran, da ne bo več dolgo mogoče voziti po mirni sredini ali celo gledati veliki boj ob strani. Posameznik čim dalje bolj tone v množici, na lepem mu je pripadla naloga, da s svojimi zmožnostmi skupnost krepi ali pa ga vrtnec vrže ob cesto, kjer mu mineva življenje v nerodovitem gledanju ali pa kvečjemu še v zabavljanju in kritiziranju. Množica ima danes besedo, posameznik se prostovoljno skoraj nezavedno odpušča svojim pravicam, da množica, v kateri se on giblje, lahko bolj učinkovito uveljavlja svoja načela. Tako Hitler in njegovi v Nemčiji zbirajo tisoče in tisoče, za moč in slavo Nemčije, posameznik se mora umakniti, če z valom ni zadovoljen; tako Mussolini in njegovi v Italiji zbirajo nepregledno dolge vrste, urejene po enem kopitu in prepojene z enim duhom — za Italijo in njen napredek; tako Stalin v Sibiriji zbirajo tisoče in tisoče in jih razkazuje po velikih trgih Moskve, da bi ves svet lahko videl z orožjem, brošurami in letaki oborožene armade, ki so pripravljene podminirati svet in ga pogrniti v zrak — da bi zmogel duh pogube in njegova diktatura nad proletarijatom; kdor s tem planom ni do zadnje žilice zadovoljen, ga postavijo k steni in ubijejo. Stoletje idejne borbe, stoletje množic; posameznik se mora temu valu pridružiti in z njim živeti, ali pa pod njim neopaženo utone. Prejšnje stoletje je poznalo kongrese diplomatov in zborovanja komisij, danes vse to ni več važno, čeprav časopisi tudi o tem še pišejo; resnično važni so kongresi velikih množic, kjer se jih zbere na tisoče in tisoče in vsi eno zahtevajo in eno pesem pojo.

Slovenci smo to dobo učakali dobro pripravljeno. Tudi pri nas se množice zbirajo do obsegov, ki jih doslej nismo bili vajeni. In vedno manj truda je treba, da se te množice zberejo in vedno bolj urejeno gredo. Na prvem katoliškem shodu l. 1892 je bilo 1500 ljudi, pa je bila to že velika reč. Ob koncu je bil tudi velik komerc, ki se je našim prednikom že zdel važen. Na petem katoliškem shodu leta 1923 je bilo že 100.000 ljudi, pojedine, slavnostna kosila — to ni več važno, važna so zborovanja in glas ljudstva. Na Euharističnem kongresu l. 1935 je bilo že 150.000 ljudi, ki so bili prežeti enega duha in ene misli in so se brez sile, brez osornih povelj gibali po enotnem redu. Tako mi sredi Evrope, na najbolj kočljivem koncu Jugoslavije rastemo v narod, ki lahko tudi na zunanji pokazi tolikšno silo, kakor kak drug narod, ki nas po številu presega za težke milijone. V teh letih naše notranje rasti smo tudi dognali vprašanje, ali katoliško-verska usmerjenost spada k znakom slovenske narodnosti ali ne. Danes vemo, da nihče ne more zbirati takih množic kakor mi, da nihče tolikokrat ne obremenjuje državnega prometa kakor mi, vemo, da slovenskega naroda brez teh množic ni. To vedo tudi nasprotniki našega narodnega bistva, ki se vedno prav teh množic lotijo in prav nad njimi izvajajo svoje čudne poizkuse. Sicer je še nekaj drugih Slovencev, ki se iz bogve kakšnih ozirov ne marajo pridružiti brez pridržka, so v narodu in tudi sodelujejo z njim, niso pa narod. Narod so te množice, v katerih je podedovana tradicija prešla v zavest in ki so čimdalje bolj oblikovane in združene. Te množice so našo narodnost zajele v vsej globini in ne poznajo kompromisa. Prav radi tega svojega značaja, ki ga plemeniti vera, pa do posameznika niso nasilne, kakor vidimo drugod v teh množičnih poljavih. Pri nas je še vedno doma najširša svoboda, kar vsemu gibanju daje neko gorkoto in globoko moč, plitvim nasprotnikom pa potuho, da si na račun naroda dovolijo več kakor bi si po svojem pomenu smeli.

Toda takega naroda, kakor danes stopa pred svet, pred desetletji še ni bilo. Tak pogreb, kakšen je bil predvečernjem v Ljubljani, je bil pred nastopom nega, ki je v krsti počival sredi dolgega spreveda, še nemogoče. Kdor bi v letih okrog 900 prerokoval kaj tako velikega, ustvarjenega iz samih slovenskih moči, bi ga streznil in resnično najbrž proglasil za sanjača, češ da ne računa dovolj z našim majhnim številom. Prišel pa je mož, ki je izmeril veličino naroda in njegovih sil no duhu, ne po številu, in zastavljal plug v trde brazde. Ko je zaprl telesne oči, so z vseh strani priklili na dan sadove njegovega velikega dela. Ko je rajni vladika dr. Jeglič prvič s svojega visokega mesta pogledal po naši domovini, je videl puščavo, na njej le nekaj skromnega zelenja, ki pa nič kaj ni moglo uspevati. Takrat še ni bilo Marijinih družb, še ni bilo moških organizacij, ni bilo fantovskega ponosa in močate zavesti, ni bilo domov po deželi, ni bilo predavanja, ne gneče okrog obhajilnih mir; bila je gostilna, umazana pesem in noč, bil je skopuh v vasi, ki je odiral in gnil na boben; bil je katoliški shod s 1500 ljudmi. Skromno zelenje! K njegovemu porobu se je zbralo — na desetstoteke ljudi. Val množice, ki ga je on sprožil in mu desetletja pravo smer dal, je zjel njegovo krsto, da jo v slavi ponese na božjo nivo. Koliko organizacij, koliko društev, zastav in praporov, za vsakim znamenjem dolga vrsta, koliko voditeljev v množici, ki vsak širi njegovega duha v svoji okolici! To je rast naroda, za katero se je moral rajni izčrpati sicer bi na danes ostalo vse pri tožbi, da nas je malo. En Jeglič je v enem življenju prekrasil rod in vsej deželi dal drug obraz. Zgodaj je spoznal znamenja časa in videl, da bo gorje, če ne bo narod preščinil z enim duhom, če jih ne bo na tisoče in tisoče, ki bi bili pripravljeno stopiti v prve vrste za ideje našega rodu. In je zbral posameznike in tako zbral množice. Zato so naše množice drugačne kakor tiste, ki se zbirajo po svetu zunaj naših meja in vzbujajo strah in groze na vse strani. V naših množicah, ki so

Pogajanja med Malo zvezo in državami rimske trozveze Pomembna napoved čsl. ministrskega predsednika

Praga, 6. julija. TG. Od več zunanjih ministrstev inozemskih držav so v posredovanjem diplomatskih zastopnikov prišla pritrjevalna poročila, na kako veliko odobravanje so zadele besede ministrskega predsednika dr. Hodže na letnem kongresu Združenj za zvezo narodov v Bratislavi. Češkoslovaški ministrski predsednik je povedal nekaj stvari, o katerih se je po kabinetih ministrstev šušljalo, a ki javnosti še niso bile znane. Glede nove organizacije Podonavja je dr. Hodža napovedal sledeče novosti:

1. Pogajanja za gospodarsko sodelovanje med državami Male zveze in državami rimske trozveze ugodno napredujejo, tako da je danes že mogoče govoriti o »novem ozračju«, ki se razprostira nad srednjeevropskimi državami.

2. Češkoslovaška vlada ima verodostojna poročila, da je tudi Bolgarija pripravljena pridružiti se tej novi gospodarski skupnosti, kadar bo gotova stvar.

Avstro-nemške ostrine

Avstrija se pripravlja na beg med donavske sosed

Dunaj, 5. julija. Med Avstrijo in Nemčijo zopet vre. Pisanje nemškega časopisa je postalo nekaj nezmotljiv toplomer za presojo političnega položaja v Podonavju in v kolikor se tiče nemških teženj. Kadarkoli obstoja »nevarnost«, da bi se Avstrija približala kakšnim državam, ki Nemčiji niso všeč, takrat je gotovo, da bo v Berlinu propagandni minister Göbbels pustil, da v tisku eksplodira kakšna bomba proti Avstriji. Če se preveč govori o sodelovanju med Avstrijo in Češkoslovaško, nemški tisk takoj zarjove. Če je govora o sodelovanju Avstrije s Francijo, je v Berlinu izza. Če namigavajo, da se Anglija zanima za avstrijsko neodvisnost, vidijo v Berlinu rdeče. In če se kakšen avstrijski državnik pripravlja na pot v Italijo, kot je to sedaj, ko se nahaja Schus

v največji tajnosti in da bi to moglo privedi Anglijo do priznanja generala Franca kot bojujoče se stranke. General Franco gre morda po svojih potih brez ozira na Nemčijo in Italijo, pri katerih se zaradi tega opaža neko iznenadenje in nezadovoljnost. V tej smeri niso izključena gotova iznenadenja.

Kot drugo silno značilno stvar smatrajo veliko aktivnost angleškega vojnega brodograditelja, ki se je začela včeraj, odkar je bila objavljena odredba generala Franca, da smejo nekatere angleške družbe na biskajskem ozemlju nadaljevati svoje delo. Angleško brodogradništvo je od včeraj v veliki akciji ob vsej biskajski obali. Tudi se je opazilo, da je ponoči prišlo tja mnogo angleških vojniških ladij, kjer do sedaj niso opazili njihove prisotnosti. Vse to govori za to, da Anglija želi obdržati svoje koristi in postojanke na biskajski obali prej, preden bi padel Santander in bi prišlo do poloma cele biskajske fronte, ker bi v tem primeru odredbe Anglije prileto morda že prepozno.

Nemško brodogradništvo se je umaknilo iz Sredozemlja

London, 6. julija. AA. Zunanji minister Eden je včeraj rekel v spodnji zbornici, da po njegovi

vednosti ni več nemških vojniških ladij v Sredozemskem morju.

Po bojiščih

Salamanca, 6. julija. AA. Havas: Uradno poročilo nacionalističnega poveljstva pravi:

Baskovska fronta: Nacionalisti prodirajo v santandresko pokrajino in so po sijajnih borbah zavzeli Monte Castro, kjer se je sovražnik zelo utrdil, izkoriščujoč naravne ovire pred to postojanko. Zavzeli smo celo pogorje.

V pokrajini Leon in v Asturiji so oddelki zajeli pogorje Somosierra in desetkovali rdeči asturiski bataljon. Razpršili smo nato drugi asturiski bataljon, ki je hitel na pomoč prvemu. Na bojišču je obšlo 300 sovražnikov. Vinogradi so pokriti s trupli, ki jih zaradi naravnih ovir ni mogoče pokopati. Ob koncu bitke so nacionalisti zasedli trinajst postojank v tem pogorju. Izgube nacionalistov so neznane.

Na madridski fronti je bil odbit napad na cesti, ki vodi v Casa de Campo. Sovražnik je imel mnogo izgub. Odbit je bil tudi napad pri Questa dela Perdices, kjer je sodelovalo v bitki 16 ruskih tankov.

Domači odmevi

Vprašanje sporazuma s Hrvati

Samouprava, glasilo radikalne zajednice, prinaša pismo iz Zagreba, v katerem se citajo zanimivi pogledi na hrvatsko vprašanje. Pravi, da sta v Zagrebu dve politični skupini, od katerih bi ena rada odkrila in aktivno sodelovala z vlado dr. Stojadinovića, priznavajoč njene uspehe, da pa tega ne more iz taktičnih razlogov, zakaj veliko večino ima vsekakor druga skupina, ki stoji na negativnem stališču. Toda treba je vzeti v poštev, da tudi v tej skupini hrvatskega narodnega radikalizma nezavestno obstojajo simpatije do sedanje vlade, kajti če bi kateregakoli politika iz te skupine vprašali, kaj bi bilo, če bi se JNS zopet vrnila na oblast, bi nam brez dvoma odgovoril, da bi to pomenilo končen prelom med Belgradom in Zagrebom, česar pa danes nihče ne trdi, ker možnost za razgovore z režimom dr. Stojadinovića slejkoprej obstoja. Kar se pa tiče onih hrvatskih politikov, ki gledajo na hrvatsko vprašanje realno, v zasebnem krogu odkrito priznavajo uspehe sedanje vlade, zlasti kar se tiče gospodarske konsolidacije in zunanje politike, pa tudi vračanja k demokraciji v mejah možnosti. Prepričani so tudi, da se hrvatsko vprašanje ne da rešiti z eno radikalno potezo, kakor to mislijo in zahtevajo pristaši dr. Mačka, najmanj pa v smeri zložene države (kakor se danes označuje avtonomistična ali federalistična ureditev Jugoslavije).

Nato razlaga pisec svoje mišljenje o tej stvari in meni, da bodo hrvatsko vprašanje rešili čas in življenjske potrebe, nikakor pa ne kakšna predhodna izpolnitev izvestnih, tako imenovanih neobhodnih pogojev in zahtev. Vprašanje državne uprave se piscu sploh ne zdi načelno vprašanje, nego vprašanje odkritosti in dobrih namenov onih, ki bi se sporazumeli. Če stvar tako gledamo, potem je oseba dr. Milana Stojadinovića gotovo večja garancija, da se bo hrvatsko vprašanje rešilo odkrito in realno, nego oseba katerega koli drugega srbskega politika. Tega mnenja je tista skupina v Zagrebu, ki ne odobrava intransigentnosti dr. Mačkove stranke. Na vsak način pa je potrebno likvidirati JNS tako na Hrvatskem kakor v Sloveniji, toda to bo mogoče samo z aktivnim sodelovanjem večine hrvatskega naroda. Le s tako aktivno udeležbo v vladi bo mogoče izkoreniniti JNS, ki je največja ovira poštenemu sporazumu.

Kljub temu gledanju na hrvatsko vprašanje pa pisec nikakor ni za to, na bi se edinstvo hrvatskega naroda cepilo. Kaj takega bi se moglo po pravici smatrati kot potezo Belgrada, ki bi seveda izževala največje nezaupanje in odpor. Treba je delati tako politiko, da bo hrvatskemu narodu skopnelo njegovo tradicionalno nezaupanje do Belgrada, ker le tako bo potem mogoče doseči realno sodelovanje in pozitivno politiko, ki ne bo zahtevala predhodne izpolnitve nekajih bajnih načelnih in kardinalnih hrvatskih narodnih zahtev. Zato morajo tudi v Belgradu biti potrpežljivi in previdni, da se ne bodo delale taktične napake. Prijatelji JRJ v Zagrebu ne odobravajo malenkostnih taktičnih potez, ki v Hrvatih vzbujajo vtis, da skuša Belgrad Hrvate slabiti, ampak bi bilo veliko bolje, če bi Belgrad začel kakšno velikodušno iniciativo.

Kakšna naj bi bila ta iniciativa, zagrebški sodružnik »Samoupravac« ne pove. Na vsak način pa je politika dr. Milana Stojadinovića dosegla v mejah možnosti tudi v Zagrebu relativen uspeh, ki bi mogel voditi do končnega sporazuma s Hrvati.

Sadizem

Po več ali manj srečno prestani boljševiski psihoze se je »Slovenskega naroda« prišla nova strast. Kakor je znani Gogoljev junak, graščak Pljuškin po vseh kotih in oglih, na podstrežju in dvorišču, pa na cesti in smetiščih svojih prijateljev iskal najraznovrstnejših nevedrinih predmetov, kakor so stari gumbi, razbita posoda, ponošene copate in podobno, tako »Slovenski narod« na svoja stara leta nabira po vsej Jugoslaviji različne izjave, ki govorijo o unitarizmu, tako da je »Politični obzorje« tega lista zadnje čase poloben pravi starinarški štacuni. Ker pa ima »Slovenski narod«, kakor vemo, od nekaj polpolnoma izprizjen okus, ga najbolj veseli, če zasledijo kaj takega, kar posebno sramoti slovenski narod in z bolelostjo nasloda ponatiskaže zlasti take trditve, v katerih se obstoja slovenskega naroda sploh taji. Njegova perverzna narava čuti posebno zadoščenje, če najde v kotliču kakšnega obskurnega lista zapisano, da smo Slovenci samo plemo, da je naš jezik golo narečje in da naša kultura ne presega kulture kakšnega afriškega plemena ter da je vse, kar smo Slovenci ustvarili, umetno ustvarjeno od tujece, pa naj bo že Trubarjev katekizem ali pa Prešernov »Krst« in Zupancičeve pozije. V resnici ni mogoče tega gnusnega početja »Slovenskega naroda«, ki mu je bil urednik Josip Jurčič, oče slovenskega romana, označiti drugače kakor kanibalizem, zakaj le divjaki, ki žro svoje lastne otroke ali soplemenjake in plešajo okoli njihovih zaklanih trupel, morejo čutiti toliko nebrzdano radost, kakor »Slovenski narod«, če more psovati in ubijati lastno kri. Po pravici je dejal dr. Korošec v Slovenjgradu, da ljudje, ki zasramujejo svoj narod in njegovo kulturo ter njegovo pravico do lastnega svobodnega življenja v skupni državi, niso nič drugega kakor izkoreninjeni, ki se našim bratom ližejo, da bi jih zopet pustili do oblasti — le veliko premilo se je

izrazil dr. Korošec o teh sadistih. Sramotno je, če »Slovenski narod« Slovence primerja na primer z Bunjevci (s Sardinci in Kalabreži nas je itak že!), kakor da bi mi ne imeli za seboj že več sto let samostojnega narodnega političnega in kulturnega razvoja, tako da so nas kot narod priznavali in priznavajo celo tuji tlačitelji in vsa Evropa. Nič boljše seveda ni »Jutro«, ki se zgraža nad tem, da je

Ob grobu nepozabnega voditelja

Del zastav ob grobu vladike dr. Jegliča

Školje in prelati pred grobom vladike dr. Jegliča

Ministra dr. Korošec in dr. Krek, ban dr. Natlačen in zastopnik vojske general Popadič v sprevedu

Člani fantovskih odsekov v krojih v sprevedu

Blagodejno vplivajo
in negujejo kožo

ELIDA MILA

ELIDA MILO *Favorit*

Že deset let ljubljene vsake lepe žene

Profesorski kongres v Mostarju

Mostar, dne 4. julija 1937.

Danes zjutraj ob 9 se je v veliki dvorani Hrvatskega pevskega društva »Hrvoje« na zelo svečan način začel 18. kongres Profesorskega društva kraljevine Jugoslavije. Kongres se je začel s prihodom zastopnika Nj. Vel. kralja sod. polk. Kiveljuka, ki so ga navzoči kongresisti pozdravili z gromkim živjo-klici. Poleg zastopnika Nj. Vel. kralja prisostvujejo kongresu odposlanec min. za prosveto g. Tamindžić, direktor mostarskega učiteljskega; odposlanec min. za trgov. in ind. g. ing. Pokrajčić, ravn. trgov. akad. iz Sarajeva; dalje posebni odposlanci ministra za vojsko in mornarico, ministra za notranje zadeve, bana primorske banovine, prevz. škola mostarskega, vladike zahumsko-neretlianskega, večje poslanstvo katoliških teologov, ki jih vodi znameniti zgodovinar dr. fra Pavov Dragičević, profesor bogoslovja itd. Nadalje so prisostvovali današnjemu zborovanju vsi udje mostarskega mestnega sveta kakor tudi odposlanci vseh tukajšnjih vojnih, civilnih in kulturnih organizacij.

Kongres se je začel z govorom preds. Prof. društva g. Radvoja Kneževića, ki je v svojem govoru pozdravil najprej odposlanca Nj. Vel. kralja in končno prav posebno povdaril veselje, da se 18. kongres Profes. društva vrši v mestu, ki je ne samo glavno mesto Hercegovine, marveč obenem tudi eno izmed žarišč naše kulture in naše nacionalne misli. Nato je predlagal za predsednika 18. kongresa direktorja tukajšnje gimnazije gosp. Bruno Marčiča, za podpredsednika gg. Salija Baljiča in Vaso Gajića mostarskega profesorja in ostale funkcionarje; med drugim za tajnika tudi g. Urankarja Pavla iz Ljubljane; v verifikacijski odbor g. dr. Frana Novaka, v odbor za prošnje in pritožbe g. prof. Simona Milata iz Maribora; v kandidacijski odbor in v odbor za resolucije preds. Predlagano listo je skupščina soglasno sprejela, nakar je kongresni odbor prevzel svoje mesto.

Preds. kongresa g. direktor Marčič se je v svojem govoru najprej zahvalil za zaupanje; povdaril svoje veselje, da se vrši 18. profes. kongres v Mostarju; nato pa v kratkem krepko povdaril vse težave, ki danes tarejo profesorski stan. Končno je prosil kongresiste, da izrazijo prisotnim polnoštevno zbranim junakom peresa vseh večjih listov Jugoslavije svoje pozdrave; svojim mrtvim tovarišem pa, ki so od lanskega kongresa zapustili naše vrste — po številu nad 40, med njimi 5 Slovencev — globoko spoštovanje.

Nato je prosil kongresiste, da sporoče svoje pozdrave tistemu kraju, v katerem je spletel svoje gnezdo junaški rod Karadjordjevičev. Udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II., v katerem gledajo profesorji poroka močne in večne Jugoslavije, je kongres sprejel z mogočnim vzklikanjem. Nadalje je bila sprejeta še pozdravna brzojavka kraljevskemu namestništvu.

Posebej je nadalje predsednik kongresnega zborovanja v imenu kongresa izrekel svojo zahvalo vsem gg. ministrom, ki so poslali na kongres svoje odposlance. Izrečno je pozdravil tudi najstarejšega jugosl. profesorja g. Ivana Brašičevića, ki že nad 40 let vzgaja in uči srednješolsko mladino.

Trnovski prosvetni tabor 10. in 11. julija

Ob veličastni smrti našega predobrega očeta in narodnega buditelja nadškofa dr. A. B. Jegliča je za hip onemela živahna beseda po naših prosvetnih domovih in v naših društvi, odsekih ter krožkih in vse misli so pohitele k njemu, iz čigar genialnosti smo vzrasli v močnost današnje prosvete in mladinsko-vzgojne organizacije. Ko pa smo se s pobožno mislijo in zaobljubo zvestobe Jegličevim vzorom oddolžili svojemu očetu, ne bomo čakali, temveč takoj začeli izvajati njegovo oporoko, izgovorjeno slovenskim fantom in močnem na celjskem taboru. Še krepkeje, še z večjo požrtvovalnostjo, s še bolj plamtasto ljubeznijo se bomo oklenili dela v slovenski katoliški prosveti. Zaradi smrti velikega Jegliča je bil trnovski prosvetni tabor preložen na 10. in 11. julij. Pa prav zaradi tega mora biti še močnejši, veličastnejši po številu udeležencev in močnejši po našem borbenem razpoloženju.

Trnovski prosvetni tabor bo v vsem obsegu, kakor je bilo že objavljeno. Pozivamo vsa društva, ki so že prijavila svojo udeležbo, da te dni porabijo za še številnejšo udeležbo. Navodila okrožnice pripravljalega odbora, ki smo jo razposlali prejšnji teden, ostanejo v vsem obsegu v veljavi.

V soboto in v nedeljo manifestirajmo za Jegličeva načela in Jegličevo borbenost!

Ameriškim Slovincem v pozdrav!

Danes ob pol 9 pride v Ljubljano večja skupina Slovencev, ki jo vodi g. Avgust Kollander, naš stari znanec iz Clevelanda. To je menda že petnajstič, da vodi g. Kollander večjo skupino naših izseljencev na obisk v domovino. Ameriški Slovenci so se vkrkali dne 30. junija v Newyorku na ladjo ter so dospeli že 5. julija v Havre. To je umevno, saj so potovali z najhitrejšo ladjo sveta »Normandie«, ki je last Francoske linije. Ameriški Slovenci ostanejo v domovini kakšna dva meseca, nekateri tudi več, le g. Kollander sam se vrne v Ameriko 8. septembra, prav tako z »Normandie«.

Ameriške Slovence iskreno in pristržno pozdravljamo, ker vemo, da jih je pripeljala k nam vroča ljubezen do slovenske zemlje in njenega naroda. Želimo jim v domovini najprijetnejše bivanje, saj prihajajo na svojo zemljo in med svoje ljudi.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grentičee«.

Nato se je k besedi priglasi odposlanec gosp. ministra za prosveto g. ravn. Tamindžić in odposlanec g. min. za trg. in ind. g. ravn. ing. Milan Pokrajčić.

Po tem oficijelnem delu se je začel delovni del kongresa z govorom g. Radmila Dimitrijevića, prof. drž. real. gimn. v Mostarju, o vzrokih današnjega splošnega razpoloženja med našo srednješolsko mladino. Govornik je v svojem govoru skušal podati duhovno podobo današnjega »srednješolca« v njegovih različnih razvojnih stopnjah; posebej se je zadržal na raztočku, ki je danes bolj kot kdaj prej očiten med meščanskim in podeželskim dijakom. Z vso odločnostjo se je skušal obraniti očitka, češ, da je naša današnja srednješolska mladina komunistična. Nikakor ne gre, da sleherni pojav med današnjo mladino razglasimo za komunističen. Mladina je bila v vseh časih borbenja; v prelomnih obdobjih celo revolucionarna. Povdaril je potrebo po še globljem stiku med šolo in mladino.

Drugi referat, ki je nato sledil, je imela ga. Julija Bošković, profesorica II. drž. real. gimn. »Krallice Marije« v Belgradu o socialni vzgoji v šoli. Povdarjala je, kako se v današnjih časih profesorji vseh kulturnih držav po vsem svetu zavedajo velikega pomena, ki ga ima socialna vzgoja v današnjih razvinih materialističnih časih in je v tem pogledu navedla več primerov, kaj so dolžni jugoslovanski profesorji.

Po obeh referatih se je razvila živa debata. Popoldne se je vršil občni zbor podporne zadruge Prof. društva, nakar so udeleženci kongresa korporativno obiskali grobove zaslužnih mož, ki počiva v Mostarju, in sicer grobove pesnika Aleksa Šantića in književnika Svetozarja Corovića. Tu je govoril prof. Jovan Radulović; na grobu velikega muslimanskega hercegov. javnega delavca Osmana Dikića pa je govoril prof. Salih Baljić.

Zvečer je bila na terasi najlepšega mostarskega hotela »Neretva« skunna večerja, ki se jo je udeležilo do 400 povablencev in ki jo jo je na čast kongresistom priredila mostarska mestna občina in kongresni odbor Profesorskega društva.

Ves Mostar je odet v zastave. Mestna občina je izdala na meščane poseben oklic. Kongresu prisostvuje približno 400 delegatov z vseh delov države; pričakovali po 60 jih veliko več. Zal mnogi, ki so se za kongre že priglasi, na kongres niso prišli, ker ministrstvo za prosveto ni dovolilo 75% popusta na železnici. Iz Slovenije nas prisostvuje kongresu 7 udov Prof. društva, čeprav jih je nameravalo prvotno priti kakih 30. V izredno velikem številu so zastopani na kongresu kolegi franjevc s frančiškanske gimnazije na Sirokem bregu, ki so prišli na kongres pod vodstvom svojega ravnatelja g. fra Dominika, dr. Mandića. V svojem pozdravnem govoru jih je preds. Profes. društva prav posebej pozdravil, povdarjajoč njihove odlične zasluge na kulturno-vzgojnem in narodno-prosvetnem polju. Vabil je vse kongresiste, da v znamenje zahvale v torek obiščejo njihov zavod na Sirokem bregu.

Kongres so mostarski kolegi res lepo pripravili. Vsi, ki smo prišli semkaj, smo zelo zadovoljni. Na kongresu vlada najlepše razpoloženje in popolna harmonija.

Školjeloški prosvetni mesec

Krekovo prosvetno okrožje v školjeloškem okraju pripravlja v juliju in avgustu prosvetni mesec, ki ne bo pokazal samo domačinom uspehe prosvetnega dela Krekovega okrožja, ampak tudi vsem tistim, ki se bodo udeležili teh prireditev. Kot uvod v prosvetni mesec bo 11. julija mogočna štafeta z groba Krekove matere v Seleh nad Škofjo Loko na Krekov grob v Ljubljani. S to štafeto se hočejo fantje Krekovega prosvetnega okrožja oddolžiti spominu 20-letnice Krekove smrti, pri čemer bodo ponesli prst z groba Krekove matere na grob njenega velikega sina. Pokrovi-teljstvo nad to štafeto je blagovolil prevzeti naš voditelj dr. Korošec. V nadaljnjih prosvetnih svečanostih moramo omeniti 18. julij, ki bo brez dvoma najvažnejši dan v školjeloškem prosvetnem mesecu. Po sveti maši na Glavnem trgu bo blagoslovitev novega prosvetnega prapora in ljudski tabor po programu Prosvetne zveze. Popoldne bo mladinski telovadni nastop na športnem igrišču. Dne 24., 25. in 31. julija ter 1. avgusta zvečer pa bo vzpizorjena školjeloška pasijonska procesija, ki je že lansko leto po pravici zaslovela. Verjetno je, da bo tudi pri letošnji vzpizoritvi pohitelo občinstvo od blizu in daleč, da si ogleda to tako starodavno školjeloško prireditev. Dne 8. avgusta pa bo na glavnem trgu v Škofji Loki velika tombola, za katero bo določenih najbrž 30 tombol, namreč trideset koles. Podrobnosti iz programa prosvetnega meseca Krekovega prosvetnega okrožja bomo še objavili, za sedaj pa vabimo vse, zlasti pa prijatelje iz Gorenjske in Ljubljane, da obiščejo Škofjo Loko v času njenega prosvetnega meseca.

— Zikine higijenične krušne drobtine iz najfinejšega, posebnega peciva so absolutno snažne, okusne in zdrave. Dobite jih v ličnem četrk kg zavoju v vsaki specerijski trgovini.

Majšperk pri Ptaju

Prosvetno društvo v Majšpergu je imelo v nedeljo, dne 4. julija po rani službi božji žalno sejo za blagopokojnim nadškofom dr. A. B. Jegličem. Gosp. Korošec nam je v lepih in vzpodbudnih besedah razložil pomen tega velikega slovenskega vladike za ves slovenski narod. Prosvetno društvo hoče delati v duhu Jegličeve oporoke, da bomo v teh velikih in odločilnih časih postali sami — veliki in močni. — Odbor prosvetnega društva vabi obenem vse svoje člane, da se v nedeljo, dne 11. julija zjutraj ob 6 udeležijo sv. maše-zadušnice za pokojnim nadškofom in darujejo sve-to obhajilo za blagor pokojnika.

Drobne novice

Koledar

Sreda, 7. julija, Vilibald, škof; Pulherija, devica.

Osebnosti

— Za rektorja gospodarsko-trgovske visoke šole v Zagrebu je bil za šolsko leto 1937-38 izvoljen redni profesor Filip Lukša, za dekana pa redni profesor dr. Josip Nagy.

DOLENJSKE TOPLICE

železniška postaja Straža-Toplice pri Novem mestu. Radioaktivno termalno kopališče. Sijajni uspehi pri zdravljenju revmatizma sklepov in mišic, bolezni živčnega sistema, ženskih bolezni, raznih težav v dobi mene, organskih motenj srca in krvnega obtoka, raznih poškodb, zlomljenih kosti itd. Izredno nizke sezonske cene: za 10 dni 700 din. Polovična vožnja. Avto zveza iz postaje do kopališča. — Pojasnila daje uprava.

— Mednarodni kongres Katoliške mednarodne zveze za socialno delovanje bo v Parizu v dneh od 11. do 13. julija. Med pokrovitelji te zveze je tudi ljubljanski škof Prežvišeni gosp. dr. Gregorij Rožman. O socialnem delovanju v Jugoslaviji bo poročala gdč. Julija Pajman, članica odbora Slovenske krščanske ženske zveze.

— Na orglarski šoli Cecilijinega društva v Ljubljani so koncem šolskega leta 1936/1937 opravili izpit usposobljenosti za organista sledeči štirje učenci: Bušič Rudolf (z odliko), Mlakar Jože (z odliko), Rebolj Franc in Rupnik Jože (z odliko). — Za prihodnje šolsko leto je bilo nanovo sprejetih 13 učencev.

— Vsem, ki se obračajo na Rafaelovo družbo za izdelave v Francijo javljamo, da za enkrat ni izgleda, da bi bila izdelave mogoča. Zato naj se tozadevno ne obračajo na družbo.

— Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa odstranjuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogetoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefove« vode izbornu urejuje funkcije črev.

Reg. po mlt. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15.485, 35. V. 33.

— Potrdila o velikosti neposrednega davka zaradi odmere solnine. Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglasa: Državni upokojenci in upokojenke, ki jim izplačuje pokojninske prejemke dravska finančna direkcija v Ljubljani, naj prosijo za potrdila o velikosti uslužbenškega davka, ki jih bodo potrebovali ob vpisu otrok v šolo zaradi pravilne odmere solnine za leto 1937/38, že v juliju ali v začetku avgusta 1937. Prošnjam, kolikovanjem z 10 Din, naj priloži za potrdilo kolek za 20 Din, za vsak zahtevani uradni prepis potrdila pa kolek za 10 Din.

Svoji k svojim!

Za pranje perila uporabljajte vedno le res domače izdelke! To je

PERION

pralni prašek — naš slovenski izdelek.

— Duhovne vaje za gg. duhovnike bodo v Domu duhovnih vaj v Ljubljani, Zrinjskega 9: od 26. do 30. julija, od 16. do 20. avgusta, od 23. do 27. avgusta, od 13. do 17. septembra, od 18. do 22. oktobra. Zglasiti se je treba vsaj teden prej. Voditelj bo p. Paté S. J. Oskrbina za ves čas 120 din.

— Pri žrebanju efektne loterije Prost. gas. čete Zadobrova-Sneberje so bile izžrebane naslednje številke: 796, 64, 1512, 1832, 1719, 682, 1529, 1131, 678, 1605, 259, 71, 1558, 592, 167, 989, 1720, 799, 1882, 1926, 91, 630, 1835, 417, 82, 1947, 273, 567, 1049, 1299, 488, 38, 1692, 1486, 107, 1021, 677, 35, 1173, 1907. Dobitki se dobijo pri tov. Kamšku v Zg. Zadobrovi 17.

— Velika nevihta v Bosni. Med postajama Lašvo in Janjčim blizu Zenice v Bosni se je pripetila nenavadna nesreča. Nad vso tamkajšnje okolico je namreč v nedeljo popoldne divjala silna nevihta, med katero se je viliha huda ploha. Nevihta je povzročila po vaseh in v mestu Zenici veliko škodo. Nebo je bilo popolnoma temno. Med nevihto se je vsulo na železniško progo zelo mnogo kamenja. Strojevodja, ki je vodil tovorni vlak, v temni noči ni mogel opaziti kamenja ter je lokomotiva zavozila vanj. Lokomotiva se je iztirila ter prevrnila. Iztililo se je tudi več vagonov. Strojevodja in kurjač sta se rešila, tako da ni bilo človeških žrtev. Železniški promet je na tej progi začasno prekinjen ter morajo potniki prestopati, dokler ne bo škoda popravljena.

— Belgijski bojovníki v Dubrovniku. V Dubrovnik je dospela te dni velika skupina belgijskih bojovníkov pod vodstvom generala Wilensa. Zastopniki naših oblasti so jim priredili lep sprejem, za kar se je general Wilens zahvalil. V mestni dvorani jih je pozdravil dubrovniški župan dr. Svilokos. Mestna občina je priredila bojovníkom tudi banket.

Dež, mraz in veter ne škodujeta koži, ki je zaščitena s Tschamba Fii-jem. Drogerija Gregorič dr. z o. z. Ljubljana, Prešernova ul. 5.

— Srednješolec dobil nagrado za najboljši »šlager«. Zagrebška radijska postaja je pred tedni razpisala nagradno tekmovanje za izvorni »šlager«, to je popevko, ki jo bo radijska postaja oddajala. Tekmovanja je se udeležilo 80 komponistov, 10 najboljših »šlagerjev« so v nedeljo igrali in peli pred občinstvom. Občinstvo je glasovalo za »šlager«, za katerega se je izkazalo, da ga je spesnil in uglasbil g. Zorislav Vukelič, 20 letni srednješolec, član nekega dijaškega orkestra, kljub temu, da so predložili svoje kompozicije mnogi znani glasbeniki.

— Najbolj naravna prehrana za dojenčke je »Ziklin specialni zdrav za dojenčke in bolnike«. Je tako fin, da ga že 6 tednov star dojenček pije iz steklenice in z lahkim prebavi. Dobite ga v vsaki specialni trgovini.

— Zaporov — tihotapcev. Iz zagrebških garnizijskih zaporov je bil pripeljan v zapore ljubljanskega okrožnega sodišča granicar Tono R., ki je bil uslužben na notranjski meji. Zapleten je v razne tihotapske afeze.

— Knjiga o lepem vedenju. Tretja zelo pomnožena in izpopolnjena izdaja spisa Urbanus, 388 strani in stane broširana 50 din, vezana 64 din. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1932. Nova izdaja je prilagojena do podrobnosti novim

razmeram našega duhovnega in materialnega življenja. Posveča veliko skrb obveznostim, ki jih ima sleherni človek do nove družbe. Naj navedemo samo nekaj najvažnejših poglavij iz te knjige, pa bomo videli, da je danes ta knjiga ena najpopolnejših na književnem trgu: Temeljna pravila medsebojnega obnevanja (pozdrav, podajanje roke, predstavljanje, nagovori); vedenje pri mizi in pravila družabne konverzacije; vedenje na cesti; vedenje v cerkvi, običaji pri rojstvu, birmi in sv. obhajilu; zakon in poroka; drugi žalostni in veseli dogodki; v gostilni in kavarni; na potovanju, letovanju; v gledališču, kinu, na koncertu; obiski — poseti, sprejemi; posetnice; naznanila, vabila; svečano kosilo (diner, banket); gost v hiši; večerne prireditve, ples, obleka; avdicije, poseti pri visokih dostojanstvenikih; pravila pismenega obnevanja. — Knjigo vsem toplo priporočamo!

Ljubljana

1 Bisereno poroko sta praznovala večer ob 9 v trnovski župni cerkvi g. Pir Alojzij, železniški sprevodnik in preglednik v pok., in njegova soproga gospa Helena ro. Finžgar. Poročna sta bila pred 60 leti pri frančiškanih v Ljubljani, pa sedaj stanujeta že dolgo vrsto let v trnovski župniji, Jeranova ulica 17. Biserini jubilej sta obhajala, obdana ob svojih sinov, hčera in vnukov, ki so prihiteli, da z njima praznujejo ta redek jubilej. Oba jubilarita sta še čvrsta, dasi sta doseglja visok starost, biserini ženini je rojen 24. V. 1851 na Gradišču 24, župnije Moravče, in je torej v 87. letu, nevest

Likvidnost Mestne hranilnice ljubljanske

Na seji občinskega sveta dne 6. julija je poročal predsednik upravnega odbora dr. Josip Kamušič o stanju Mestne hranilnice v zvezi s predložitvijo računskega zaključka ter je ugotovil, da se je dolg mestne občine pri zavodu radi najetja dveh posojil lani zmanjšal od 120 na 70 milij. Din. To je omogočalo široko sanacijsko akcijo in Mestna hranilnica je lahko stavljala vloge na razpolago vlagateljem. Iz poročila za leto 1936 je razvidno, da so vlagatelji do 5000 Din le malo dvigali svoje vloge. Nadalje naraščanje vlog v letu 1937 je dovolilo zavodu, da je oprostil plačilnih omejitev tudi vloge do 10.000 Din. Te so znašale 27 milij. Din in je tako vsota oproščenih vlog narasla pri zavodu na 56 milij. Din. V letu 1934 je bilo naloženega novega denarja v hranilnici 11,3, leta 1935 12,6, lani 30.153 in letos v prvi polovici leta že 23.15 milij. Din. Skupno so nove vloge narasle na 71 milij. Din do 1. julija 1937. Oproščenih vlog do 5000 in 10.000 Din je bilo dvignjenih do 1. julija 1937 komaj 9,5 milij. Din, od skupne vsote 56 milij. torej komaj 17! Za kritje oproščenih vlog je imela hranilnica pripravljanih 61 milij. Din. Tudi število vlagateljev stalno narašča.

Glede dolžnikov je dejal, da stari dolžniki vračajo svoja posojila zadovoljivo, pa tudi upravniki jim nudijo v posebnih upoštevanja vrednih primerov olajšave. Dolg Mestne občine ljubljanske se je pri hranilnici letos še nadalje znižal na 67,7 milij. dinarjev. Upoštevati je treba še končno, da je Mestna hranilnica znižala z novim letom obrestno mero v korist dolžnikov. Upati je, da ni več daleč čas, ko bo hranilnica poslovala povsem normalno in nudila izdatno pomoč pri financiranju našega gospodarstva. Sedaj že lahko daje varna kratkoročna posojila.

Računski zaključek za leto 1936

Iz računskega zaključka mestne hranilnice za 1936 posnemamo, da so znašale na koncu leta 1936 vse vloge 373.17 (392,7) milij. din, od tega na knjižice 124.85 (130,2), iz domačih hranilnikov 1.15 (1,08) in na tek. računih 247.2 (261,4) milij. din. Vpoštevati je treba, da je bil velik del lanskega 6% obligacijskega posojila mestne občine ljubljanske podpisani s terjatvami pri mestni hranilnici ljubljanski. Odtod tudi znatno zmanjšanje vlog; dočim je znano, da je bil dotok vlog lani ugoden. Na drugi strani pa je iz poročila razvidno, da je znašal lani odtok starih hranilnih vlog le 19.55 milij. dočim je znašal 1935 29,6 milij. din.

Nadalje omenjamo, da je lani hranilnica odplačala vse lombardno posojilo, ki ga je še za 1935 vodila v znesku 0,7 milij. din, dočim je reskont ostal neizpremenjen na 8,73 milij. din.

Napredek našega zadružništva

Štiritletnica obstoja Kmečko-nabavne in prodajne zadruge pri Sv. Lovrencu na Pohorju.

Lepa manifestacija zadružne misli je bil občni zbor Kmečke nabavne in prodajne zadruge pri Sv. Lovrencu na Pohorju, ki se je vršil v dvorani Društvenega doma »Kmečke posojilnice«. To zborovanje je bilo pomembnejše radi tega, ker se je praznovala štiritletnica zadruge. Udeležili so se ga ing. Jože Miklavčič, okrajni gozdarski referent in ing. Stanko Sotošek, profesor na nižji gozdarski šoli v Mariboru, člani, kot prijatelji zadruge pa mnogi iz Ribnice na Pohorju in iz Kaple.

Naečelnik in ustanovitelj zadruge, šolski upravitelj pri Sv. Lovrencu na Poh. Josip Petrun je v izčrpnem poročilu opisal težave, s katerimi se je zadruge morala boriti. Nezapiranje gozdnih posestnikov do vsakega skupnega dela, nerazumevanje za zadružno misel in individualistično usmerjen značaj našega kmeta so osnove, na katerih je bilo težko organizirati skupnost.

Kljub vsem težavam pa je med našimi kmečkimi gozdnimi posestniki zmagnala zadružna misel. Izkazalo se je, da zadruge ni samo življenja; ampak tudi konkurence zmagnala. Z izločitvijo raznih prekupevalcev lesa med producenti in konzumenti je zadruge vnovčevala les celo v času stagnacije mnogo boljše, kakor posamezniki kmetje-nečlani. Danes, v času konjunktura, pa je uspeh zadruge še ugodnejši.

Zadruge je lep izraz stanovske solidarnosti kmečkih gozdnih posestnikov in manifestacija zadružne misli, pa zasluži vso podporo merodajnih faktorjev. Njeni člani, mali in srednji kmetje, so

Med skladi hranilnice je omeniti, da je pokojninski sklad bilanciran posebej z zneskom 5,36 (1935 5,1) milij. din. Na novo je zavod storil sklad za izvedbo dvomilijne terjatve, katerega je iz dobička za 1936 dotiral s 3,77 milij. din.

Zboljšanje položaja zavoda je razvidno zlasti na starni aktiv: Zaradi vrnitve nekaterih posojil mestne občine (s posojilom DHB in 6% obligacijskim posojilom) so se običinska posojila zmanjšala od 123,3 na 75,4 milij. din. Temu primerno je narasla gotovina od 2,0 na 52,0 milij., nadalje naložbe pri denarnih zavodih od 21,8 na 26,8 milij. din. Nadalje so znašali vrednosti papirji 31,74 (30,96) milij. radi višjih tečajev drž. papirjev, menična posej. 3,24 (3,18), hipotekarna 21,8 (28,6), posojila v tek. računu 167,7 (187,66), kreditno dr. štvo 7,4 (6,9); nepremičnine so se znižale od 10,47 na 10,45, inventar pa od 0,17 na 0,12 milij. radi odpisov, ker pa so bili odpisi večji kot zmanjšanje bilančne vrednosti, se da iz tega sklepati, da je zavod pridobil nekater nove nepremičnine. Med drugimi aktivnimi postavami omenjamo še da je zavodu uspelo zmanjšati zaostanke na obrestih od 7,46 na 4,2 milij. din.

Upravniki stroški zavoda so se lani zmanjšali, prav tako davki. Od računa kmetijskih dolžnikov na hipotekah je hranilnica iz tekočega odpisala 0,6 milij., od kmetijskih dolžnikov v tek. računu je lani odpisala 0,43 milij. din, nadalje je odpisala hranilnica v tekočem računu 1,6 (1,4) milij. dvomilijev terjatev, dočim so letos odpisali odpisi naložb, katerih je bilo leta 1935 1,8 milij. din.

Kot smo že omenili, je letos hranilnica dotirala nov fond z zneskom 3,77 milij. din, dočim je leta 1935 dotirala pokojninski sklad s 3,0, za tečajno razliko pri vrednostnih papirjih pa je bilo 1. 1935 treba 1,18 milij. din.

Iz čistega dobička je nadalje letos notiranih 1,0 (1,0) milij. za splošno rezervno, ki je s tem narasla na 13,9 milij. din, vse stanje rezerv brez pokojninskega sklada pa na 18,5 milij. din, kar je vsekakor znatna vsota pri bilančni vsoti 405,6 (623,16) milij. din.

O lanskem poslih pravi med drugim poslovno poročilo, da je lani hranilnica dne 1. decembra opustila vseh omejitev pri izplačilih vse vloge do 5000 din. Teh vlagateljev je bilo nad 29.000 in so imeli vlog za okoli 29 milij. din. Ti vlagatelji so v celoti dvignili samo 1,38 milij. din svojih vlog ali 4,75%. Nove vloge so nasprotno lani narasle od 27,98 na 46,15 milij. din.

K temu poročilu je pripomniti, da je letos dne 1. marca opustila hranilnica vse vloge do 10.000 din, tako da je že znaten del vlog pri zavodu popolnoma na razpolago vlagateljem in da je pričakovati še nadaljnega povečanja izplačilnih kvot, tako da stojimo pred popolno likvidnostjo mestne hranilnice ljubljanske, ki je po višini zapanih vlog največji slovenski denarni zavod.

pravi pionirji zadružne misli na severnem Pohorju.

Na obnem zboru je bilo med drugim ugotovljeno, da je za napredno gozdno gospodarstvo pohorskih in kozjaških kmetov neobhodna ekspozitura kmečke zbornice v Mariboru.

Zborovanje se je zaključilo s predavanji pri-sotnih strokovnjakov o naprednem kmečkem gozdarstvu na Pohorju. Predavjal so poljuden propagandni gozdarski film: gozdarjevi zapiski. Film je posebnost, prvi te vrste pri nas, posnet na Pohorju, v Slovenskih gorah ter v Prekmurju. Domače delo.

Zborovanje je uspelo. Zadruge je danes dobro vkoreninjena in se povoljno razvija. Rodila je potreba časa, gospodarska stiska in poznanje, da je občanek in napredek kmeta mogoče le v zadružnem delu.

Nove takse za med

Domovina in narod Baskov

Zgodovina in značaj najstarejšega naroda Evrope

V sedanji španjolski državijski vojski se mnogo govori o Baskih in njihovi domovini, po kateri se bijejo najhujši boji in kjer kri res v potokih teče. Baski so naenkrat stopili v ospredje vsega zanimanja svetovne javnosti, dasi je bil ta narod poprej kaj malo znan. Kdo so Baski?

To je narod, ki šteje komaj en milijon duš ter že dolga tisočletja prebiva v svoji domovini v goratih Pirenejih na španski in na francoski strani. Stiri petine Baskov prebiva na španski, ena petina pa na francoski strani. O njih ve znanost le to, da so pač zadnji ostanek nekdanjih prvotnih prebivalcev Evrope, preden so prišli v Evropo takozvani Indogermanci. Tudi njihov jezik, ki so si ga znali ohraniti, je prav tako star, ker ga imenujejo »euskar«.

Sami se s ponosom nazivljejo najstarejši in prvi narod sveta. Najsi so na Pirenejski polotoki šili Rimljani, ali Goli ali Mavri, zoper vse te narode so se Baski erdito branili in se jih v svojih gorah tudi ubranili ter si ohranili svojo narodnost. Karlu Velikemu se je sicer posrečilo, da jih je premagal, vendar niso klonili, marveč so se junaka upirali ter so večkrat napadli frankovske vojske, v katerih je padel marsikak frankovski junak. Ko so se nazadnje morali vendarle ukloniti svojim francoskim in španjskim sovedom, so si v kljub temu znali ohraniti svojo narodno samobitnost ter bili nekaka država v državi.

Ni jim bilo treba plačevati ne davkov ne carin in tudi v vojske niso bili dolžni hoditi. Na španski strani zlasti so imeli doma veliko samoupravo, kjer so svoje zadeve sami urejali na svojih zborih pod milim nebom. Te zbornice so imenovali »Fueros«. Kdor je med njimi živel in je mogel vsaj za 4 rodove nazaj dokazati, da je potomec Baskov, tega so imenovali »hidalgo« in je imel vse baskovske pravice. Ker pa Španija te velike baskovske samostojnosti ni marala, so se krvavo uprli. Kadar je bila sila velika, so se začeli izseljevati v čezoceanske dežele. Ko so se v prejšnjem stoletju bili krvari državljanski boji za španski prestol, je bila v teh karlističnih vojskah njihova dežela večkrat prizorišče krvavih bojov. V teh vojskah preteklega stoletja je bil onihov glavno mesto dvakrat oblegano, a nikdar zavzeto. Zato so svojo prestolnico ponosno imenovali »nepremagljivo mesto«.

Svoje velike predprave so Baski na Francoskem po veliki revoluciji izgubili. Pač zato, ker jih je bilo tam mnogo manj. Toda na španski strani so si jih znali ohraniti po večini. Najbolj pa so se držali svojih narodnih seg in navad. Z veliko ljubeznijo so gojili svoje stare narodne plesne in godale. Igrali so svojo staro igro z žogo, pri njih ima najstarejša hči pravico prvorojenca. Njihove nagrobne in mrljiške pesmi so glasne in strastne. Pri njih je bil še tisti stari običaj živ, da je mož po rojstvu svojega otroka legel v posteljo ter si dal streči, kar

je pomenilo, da priznava svoje očetovstvo. Ohranili so svoja čudna vozila iz najstarejših časov, kjer so kolesa narejena takorekoč kar iz celega. Na davno preteklost spominjajo pri njih še dvorožne vile, s katerimi rabljajo zemljo. Moški, in med njimi tudi njihovi duhovniki so hodili v cerkev s sulico. Ob nedeljah in praznikih je bilo pred cerkvenimi vrati polno sulic, katere so zunaj pustili moški verniki, ki v cerkev z orožjem niso hoteli.

Njihove hiše so podobne nekoliko našim starim kmečkim hišam, ker imajo okoli in okoli zgoraj nadetropja hodnik. Njihovo družinsko življenje je čisto in pristrano. Zelo so verni in pobožni, zraven pa veseli. Do svojih prijateljev so odkriti, do tujcev pa nezaupni in zviti. To je narod nenaavadno pridnih in spretnih ljudi, ki se odlikujejo po železni vztrajnosti. V svojem nastopanju so doslojanstveni. Postave so srednje velike, elegantni, lepo zraščeni, krepki, urni in v boju, pri plesu in plezanju po gorah kar neutrudljivi. Med njimi so celo ženske, ki si služijo svoj kruh s tem, da nosijo tovore.

Kot pogumen in drzen narod, ki je prebival sicer v gorah, a zraven morja, so že zgodaj šli po morju po širnem svetu. V srednjem veku so elovali kot lovci na kite v Biskajskem zalivu. Znali so tako spretno loviti kite in tako uspešno, da so jih začeli zaradi tega zavidati i Angleži i Holanđi. Tamkaj ob obalah etoji še marsikak svetilnik iz 13. stoletja, ki še spominja na tiste čase baskovskih pomorskih voženj po Atlantskem oceanu. V svojih malih in lahkih ladjah so pridrli celo gori do Spitzbergov, do Islandije in Grönlandije. V 16. stoletju so napravili pomorski pohod v Mehiko, in pod Henrikom IV. so se izselili v Kanado, kjer so v 19. stoletju v Montevideu ustanovili novo deželo Baskov.

Narod, ki se je tako odlikoval po svoji odločnosti, je tudi katoliški cerkvi dal odlične može. Sv. Ignacij Lojolski je bil po rodu Bask in po poklicu vojak.

Ko je v boju z Navarci oblegal navarsko Pamplono, je bil hudo ranjen v nogo. Več mesecev je ležal in se zdravil, toda noga se je slabo zazdravila. Zato je odločni vojak baskovske odločnosti in neustrašenosti velel, naj mu nogo še enkrat prelomijo, da se bo potem pravilneje zarašala. To so storili seveda brez kakega mamila. Med tisto boleznijo se je vojak Ignacij spokoril in postal ustanovitelj jezuitskega reda, ki je vanj dal tistega duha in odločnosti, ki je lastna njegovemu narodu.

Bask je bil tudi kardinal Lavigerie, ki je postal misijonar Afrike. Njegovo neukrotljivo odločnost in vztrajnost najbolje označuje njegova izjava: »Večnost je dovolj dolga, da se bomo tam lahko odpočili!« In res ga je njegova apostolska verna vodila s škofijskega sedeža v Nancyju v Franciji v opustošeno Sirijo, v Afriko, v Alžir. Povsod je ustanavljal bolnišnice in sirotišnice. Gradil je cerkvene šole, krščanskim Arabcem je postavil vasi, ustanovil red belih očetov za spreobračanje Afričanov. Kot apostolski delegat je prepoštoval Saharo, kjer je naletel na trgovce s sužnji. Začel je neumisljeni boj zoper suženjstvo. Ta »veliki Afričanec, kakor ga imenuje zgodovina, leži pokopan v starodavni Kartagini.

Strašna tragika je, da sedaj ta plemeniti narod, ki tako ljubi svojo domovino in svobodo, tako trpi in krvavi, in to celo razcepjen na dve skupini bojujočih se. Dve baskovski provinci sta v taboru belih, dve pa v taboru rdečih. Daj Bog, da bi te žrtve bile zadnje in da bi po teh nesrečnih poskusih narod Baskov bil deležen lepše usode.

Ameriška letalka Amelia Earhardt, ki je letela okoli sveta ter je sedaj na koncu svojega poleta menda padla s svojim letalom neke v valove silnega Tihega Oceana. Na njene brezlične klice na pomoč so odšle iskati ponesrečeno žensko vojno ladje vseh velesil, ki so v daljnjih vodah. Tudi japonske ladje so udeležujo iskanja, kakor tudi veliko število letal.

Vaje angleških mornarjev, kako se je treba braniti zoper zračne plinske napade.

Italijanski parnik »Aida Lauro« je na angleški obali zadel ob pečino. Parnik ima 4538 ton ter je bilo na njem 400 potnikov in mornarjev, katere so komaj rešili, ker je bilo morje tako viharo.

Kam se selijo ptice?

Vsako leto se seli iz severnih krajev na milijone ptic proti jugu. Znanstveniki so se vedno rado vedno spraševali, kam ti ptici gredo in kam so namenjeni. Na Nemškem imajo v Rossittenu posebno ptičjo opazovalnico, kjer love seleče se ptice, jih obročajo ter potem z obročki na nogah izpuste. Na podlagi teh obročkov se potem ti ptiči povsod po svetu spoznajo, odkod so prišli, da jih lovci in naravoslovci iz drugih krajev, kjer so jih morebiti ujeli, lahko spoznajo za tiste, ki so odšli iz Severne Nemčije. Kakih 3500 sporočil pride vsako leto od vseh strani sveta nazaj v Nemčijo, da so takega obročkanega ptiča videli ali ujeli kdo ve kje daleč na jugu. Tako znanstveniki ugotavljajo, kam so ptiči odleteli.

Včasih se dogaja, da prihajajo nazaj najbolj čudna sporočila o usodi obročkanih ptic. Iz Afrike največkrat poročajo o štokljah, ki so jih ujeli kje v sredi Afrike. Ko so jih pregledali, so našli na njih obročke. Ker pa že tudi v Afriki vedo, kaj ti obročki pomenijo, takoj opazovalnici sporoče usodo tistega ptiča. Dosti štokelj pobije v Afriki zamorski domačini s svojimi puščicami. Lansko leto so poslali iz Afrike 5 obročkanih štokelj v Nemčijo. V teh štokljah so še tičale puščice, katere so na nje izstrelili zamorski lovci. Sedaj je morala ptičja opazovalnica vprašati za nasvet etimolog, ki so na podlagi poslanih puščic mogli dognati, katerega rodu so bili Zamorci, ki so tiste štoklje postrelili, in kje prebivajo. tako so za eno štokljo mogli natančno dognati, kod je letela. V Frankfurtu na Odri so neke pomladi našli štokljo, ki je imela v perju zapličeno puščico. Ker žival ni bila znatno poškodovana, je srečno priletela na Nemško, kjer so jo ujeli. Ko se je pozdravila, so jo izpustili, nakar

Pri rudniški katastrofi 30 mrtvih!

Poročali smo že o veliki katastrofi, ki se je zgodila v petek dopoldne v angleškem rudniku Chesterton v grofiji Cambridge. Po zadnjih poročilih pa je katastrofa znatno večja, kakor pa so sprva mislili. Po najnovejših novicah je tam bilo mrtvih 30 ljudi, med njimi večina reševalnega moštva. Prva eksplozija je zahtevala življenje treh rudarjev. Nato so vdrl v rudnik, kjer je začelo goreti, reševalno moštvo, med njimi tudi nekaj rudniških ravnateljev in rudarskih nadzornikov.

Nekako čez tri ure po prvi eksploziji pa je nastala v goreči jami še druga hujša eksplozija, ki je usmrtila nič manj kakor 27 članov reševalne ekspedicije. Med mrtvimi sta dva ravnatelja rudnika in dva rudarska nadzornika. Da bi bilo kdaj v razmerju s mrtvimi rudarji mrtvih toliko članov reševalne kolone, se doslej v zgodovini rudarstva še ni zgodilo.

Nobenega upanja pa ni več, da bi katerega ponesrečenih rudarjev še mogli živga rešiti, ker so morali v gorečo jamo speljati vodo, ki je rudnik zalila in tako pogasila ogenj, ki je divjal v jami. Od ponesrečenih ljudi so izrekli na beli dan samo devet mrličev, vsi drugi so ostali v jami.

Velikanski zračni vrtnec

Iz Vidma (Udine) v Italiji poročajo, da so prebivalci mesteca Perpegada 3. julija doživeli velik strah in še večjo nesrečo. Naenkrat je pridivil vihar, ki se je okoli tega kraja spremenil v zračni vrtnec, ki je pokončal vse, kar je dosegel. Zračni vrtnec se je vlekel ob vodnem prekopu do kraja Coneto ter med potjo pustošil vse, vasi in polja, da je bila strah in groza. Žitna polja je vihar dobesedno vse uničil. Kamor je pridivil vihar, je veter dvignil prst in žito ter nosil po zraku, nazadnje pa raztrosil vse skupaj na vse strani. En kilometer na daleč je vse uničeno.

Zračni vrtnec se je poleg pri kraju Stella, nakar je bilo zopet vse mirno. Takih silnih viharjev ni mnogo na svetu. Naši kraji jih skoro ne poznajo. Kjer pa se tak vihar prikaže, tam gorje krajem in ljudem.

V Abesiniji so priredili Italijani veliko slavnost dela. Te slavnosti se je udeležilo kakih 2000 domačih jezdecov, ki so kazali svoje jezdne in bojne igre.

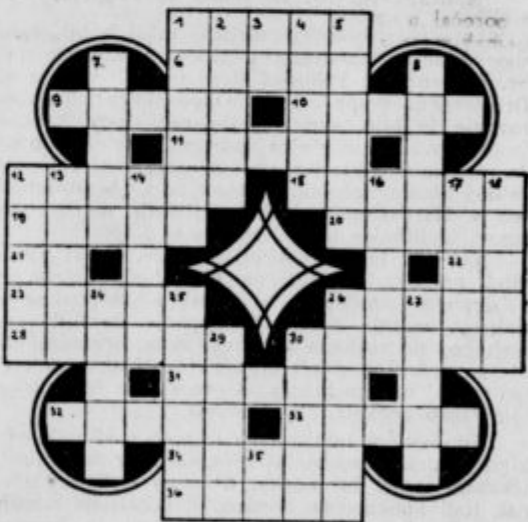
jo je naslednjega leta v Afriki znova zadela ista usoda.

Neko drugo obročkano štokljo so pri Kili-mandžaru v Afriki Zamorci obstrelili in ujeli. Ker ptiča tamkaj niso poznali, so mu vzeli obroček, katerega je potem poglavar shranil za dragocen spomin. Angleški komisar je to vse natančno sporočil na Nemško, kjer so potem lahko izvedeli usodo ene teh štokelj.

Drugo štokljo so obročkali in jo izpustili na Porenju. Ze čez nekaj tednov je iz srednje Francije prišlo obvestilo, da so tisto štokljo tam ujeli, kar so takoj naznanili ptičji opazovalnici. Najdlje izmed vseh obročkanih ptic je priletela neka vodna lastavka, ki so jo izpustili 1. julija 1934, ujeli pa so jo 10. decembra istega leta blizu Kapškega mesta v južni Afriki.

Križanka

Vodoravno: 1. zbiratelj slovenskih narodnih pesmi iz Prešernovega kroga, 6. svetopisemska oseba, Jožefov brat, 9. leposlovna oblika, 10. druga beseda za zavetnika, 11. star izraz za kovan denar, 12. Mencingerjev utopistični roman, 15. majhna namizna posodica, 19. del konjske opreme, 20. jetniški uslužbenec, 21. kilikijsko mesto (fonetično), znano po bitki med Darijem III. in Aleksandrom Velikim leta 333 pred Kristusom, 22. glavna severna italijanska reka, 23. kulturno vzgojna ustanova, 26. turški sultan, znan po svojih pohodih na zahod, 28. druga beseda za poljedelca, 30. tuj izraz za palico, 31. izraz iz cerkvene petja, 32. reka v severovzhodni Srbiji, 33. pletena kmečka posoda, 34. največja reka v vzhodnem Turkestanu, 36. grič južno od Beograda.

Navpično: 1. domača gozdna rastlina vzpenjalka, 2. ljubka poljska žuželka, 3. velika sibirska reka, 4. levji mladič, 5. matematični izraz, 7. madjarsko mesto ob Tisi, znano po dobrem vinu, 8. slovenski naziv hudobnega duha, 12. tuja beseda za sporočilo, 13. eden prvih Gorenjcev v našem slovstvu, izdal je zbornik pridig, 14. tuja beseda za skladišče, 16. druga beseda za prita-jeno govorjenje, 17. druga beseda za nepridiprava, 18. tuja beseda za prijeten vonj, 24. juridičen izraz za varščino, 25. severnoameriška država v USA, 26. mesni izdelek, 27. večji kraj v primorski banovini, 29. del obleke, 30. prenašalec nalezljivih bolezni, 35. egiptovsko božanstvo sonca.

RESITEV ZEMLJEPISNE ZLOGOVNE KRIŽANKE

Vodoravno: 3. Kalifornija, 5. Korana, 6. Negotin, 7. Kepa, 9. Kina, 10. Rateče, 11. Garčin, 12. Voje, 14. Lodi, 15. Ziri, 16. Neva, 18. Peca, 19. Lomiči, 20. Kana, 21. Nao, 23. Malarme, 25. Kamnica, 26. Katalonija.

Navpično: 1. dolina, 2. planine, 3. Karavanke, 4. Jagodina, 8. Paračin, 9. Kičevo, 11. gar-dine, 13. Ježica, 17. Valona, 18. pečina, 20. Kav-larka, 22. Oranija, 24. Metava, 25. Kamničan.

Iz seje ljubljanskega mestnega sveta

Ljubljana spominu dr. A. B. Jegliča

Ljubljana, 6. julija.

Danes ob 5 popoldne je bila redna seja ljubljanskega občinskega sveta, ki jo je vodil župan dr. Adlešič.

Govor župana dr. Adlešiča

Se vedno pod vtisom turobnih žalnih svečanosti in nenadomestljive izgube, ki je doletela naše mesto, slovenski narod in vso našo državo s smrtjo blagopokojnega vladike, nadškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča, mi je dolžnost, da se tudi na tem mestu spominjam našega nadpastirja, ki je dolgih 32 let v Ljubljani skofoval. Premalo bi rekel, če pravim samo skofoval. Koncept njegovega življenja in njegovega delovanja je bil veliko večji kot je veličastna življenjska tvorba vsakega genija.

O njegovem delovanju v splošnem in pomenu za slovenski narod sem govoril že na drugem mestu in je bilo poudarjeno ravno to dni od raznih strani. Zato poudarjam tukaj v glavnem samo njegov odnos do mesta Ljubljane.

Ljubljana je bila glavno torišče vsega delovanja rajnega nadškofa dr. Jegliča; v Ljubljani je predel niti, ki jih je razgrinjal potem po vsej slovenski zemlji ter povezal z njimi vse v novo celoto. Po njem je postala Ljubljana pravi kulturni center in so Slovenije.

Snoval je v Ljubljani razna verska in kulturna društva, ki so potem širila svoj delokrog po deželi. V Ljubljani je ustanavljal liste, ki so širili versko zavest in omiko po vsej slovenski zemlji.

Rajni nadškof dr. Jeglič je kot duhovni vodja naroda najbolj čutil potrebo časa in svojega naroda. Ker narod ni mogel izvoziti slovenske gimnazije, je ustanovil rajni vladika prvo slovensko gimnazijo. Ker mu mesto Ljubljana žal ni nudilo gostoljubja za to ustanovo in je ni maralo sprejeti v svojo sredo, jo je postalih na prag Ljubljane, v št. Vid.

Ker ni bilo učnih knjig, niti profesorjev za to slovensko gimnazijo, je izdal z lastnimi sredstvi potrebne prve slovenske učne knjige, izsolal lastne profesorje, da se je mogla njegova gimnazija postaviti v prvo vrsto tozadnjih zavodov. S tem je položil tudi temelje za vso slovensko srednješolsko izobrazbo v povojni dobi.

Za vladikovanja rajnega nadškofa smo dobili

Župan se je nato spominjal tudi umrlega g. Ivana Srebotja, zaslužnega obrtniškega organizatorja, bivšega občinskega svetnika ter meščana. Njegovega pogreba se je v imenu mestne občine udeležil g. župan. Dalje se je župan spominjal pokojnega mestnega uslužbenca Janka Menarda.

Razrešnica računskega zaključka. Župan je se sporočil, da je krajevna kontrola dala razrešnico k računskemu zaključku mestne občine Ljubljanske za leto 1933 in 1934. Prepis overovljenih razrešnic sta dobila naredbodajalec dr. Dinko Puc in bivši finančni referent dr. Alojzij Rant kot izvrševalce naloge.

Nadželnik finančnega odseka prof. Dermastia je poročal o stanju mestne blaginje. Po uredbi o občinah mora namreč občinska komisija vsako leto dvakrat pregledati stanje mestne blaginje. V komisiji, ki je ob koncu prvega polletja pregledala blaginjo, sta bila obč. svetnik Kozamernik in Dermastia ter mestni uradniki strokovnjaki. Komisija je ugotovila, da je v mestni blaginji sedaj 18.948.000 din, deloma v gotovini ali naložbi pri poštni hranilnici, v papirjih, nekaterih depozitih itd. Stanje blaginje je v polnem redu. Poročilo je bilo soglasno sprejeto.

Nato je prof. Dermastia poročal o računskem zaključku Mestne hranilnice in njenega kreditnega društva. Izvleček iz poročil in iz govora predsednika Mestne hranilnice priobčujemo v gospodarskem delu lista. Zaključka sta bila soglasno sprejeta.

Finančni odbor je predložil novo besedilo zadolžnice za posojilo zneska 2.000.000 din, ki ga je mestna občina najela pri SUZOR-u v Zagrebu za novo mrliško vežo. Besedilo se sicer ujema s starim, le da je obrestna mera nižnja od 8 na 6%, toda netto, tako da bo morala mestna občina plačati vse državne davke. Kljub temu novi pogoji pomeni malo zboljšanje za mestno občino. Amortizacija posojila pa se prične šele 1. januarja 1938, mesto 1. junija t. l. Soglasno sprejeto.

Mestna občina potrebuje pometalni stroj. Veljal bo 120.000 din, od teh naj občina plača 55.000 din takoj iz letošnjega proračuna, ostanek pa naj se vnese v prihodnji proračun ter se izplača prihodnje leto. Soglasno sprejeto.

Potreben je šeststopenjski cestni valjar, ker se je cestno omrežje zaradi priključkov znatno razširilo, mestna občina pa ima dosedaj samo enega in še ta je že dolgo let v uporabi. Valjar bo veljal 140.000 din. 40.000 din bo mestna občina plačala takoj iz rednega proračuna, ostalih 100.000 din pa pozneje. Soglasno sprejeto.

Na Dolenjski cesti ima mitnica tehnično, ki zmore le pet ton, promet pa se je jako dvignil in razširil ter prihajajo mnogo težja vozila, da je nujno potrebna nova 15-tonska tehnična. Predlaga znesek 75.000 din iz proračunske rezerve za napravo te mitnice. Soglasno sprejeto.

Trošarinski urad potrebuje za službena potovanja avto. Občinski svet je soglasno odobril predlog, da se dovoli kredit 12.000 din iz proračunske rezerve za nabavo že rabljenega avtomobila.

Uradništvo v carinarnici je prosilo za znižanje najemnin. Poročevalec prof. Dermastia je ugotovil, da so bile najemnine določene točno po uredbi za najemnine stanovanj drž. uradnikov. Ti uradniki so mestni občini plačali 171.000 din, najemnine pa so bile do sedaj zmerne in sicer je veljalo 3-sobno stanovanje s kopalnico in vsem komfortom, sobo za služkinjo in pritliklinami mesečno 600 din, dvosobno s vsem komfortom 480 din, navadno dvosobno pa 300 din. Če bi mestna občina ustregla prošnji teh uradnikov, bi se najemnine znižale za 42%, tako da bi trisobno stanovanje veljalo 350 din, dvosobno 280 din itd., mestna občina pa bi izgubila 72.000 din letno. Najemnine v carinarnici pa so že sedaj nižje kakor v drugih mestnih hišah in bi to znižanje močno obremenilo kaldrejskih fondov, iz katerega so hiše zidane. Zato predlaga, da se ta prošnja odkloni. Soglasno sprejeto.

Študentski Sokol se je pritožil na banksko upravo zaradi terjatve mestne občine v znesku 528.910 din. Mestna občina namreč zahteva povrnitev vse za ostale občinske takse, ki je Sokol za svoj društveni kino ni plačal. Bankska uprava je odobrila lanski sklep občinskega sveta od 7. januarja 1937. Mestna občina je sklenila, da se ta znesek izterja oziroma kompenzira z najemnino, ki jo mestna občina plačuje sokolskemu domu za zavetišče in otroški vrtec ter je finančni odbor predlagal, naj se ta sklep izvede. Proti sta govorila podžupan dr. Ravnihar

tudi slovensko univerzo v Ljubljani in so bili položeni v Ljubljani temelji slovenske akademije.

Rajni vladika je Ljubljano vroče ljubil in ji pomagal tudi na vseh drugih straneh k razvoju in napredku. On je omogočil, da se je moglo mesto razširiti in razviti okoli sentspeterske cerkve.

Rajni vladika je podaril na prošnjo takratnega župana Hribarja mestu obširna zemljišča, trg (sedanji Tabor) s namenom, da postane park, pristopen vsem ljubljancem brez razlike.

Mestni svet Ljubljanski v času županovanja gospoda dr. Tavčarja je bil rajnemu nadškofu hvaležen za njegovo delo in trud v korist mesta Ljubljane. Takratni župan dr. Ivan Tavčar je poslal personalno-pravnevu odseku mestnega sveta spomlad 1918 dopis, v katerem predlaga, da se podeli škofu dr. Jegliču ob priliki 20-letnice njegovega vladikovanja častno meščanstvo. Svoj predlog utemeljuje z zaslugami, ki jih je pridobil škof doktor Jeglič za razvoj mesta Ljubljane, za slovenski narod, zlasti za njegovo širitev slovenskih učnih knjig in korenin tudi za njegov veliki vpliv, s katerim je podprl zahtevo, da bi se Jugoslovani združili in dosegli samostojnost. Postal je s tem vladika Jeglič, kot pravi dopis, velik dobrotnik, obenem pa je s tem svojim korakom povzročil, da se v slovenske kraje po široki cesti vračajo edinstvo, složnost in medsebojna ljubezen.

Mestni svet Ljubljanski je v svoji seji dne 11. junija 1918 ta predlog sprejel z vsemi slovenskimi glasovi. Vzdržalo se

Triperesna deteljica

Spisal M. Kunčič. — Ilustriral M. Sedej.

Nekateri psi so nemirno skakali po kletkah, drugi pa so žalostno čepeli v kotu in stiskali glave med spodnje noge.

»Zakaj pa sta jih polovila?« je vprašal Jožek.

»Zato, ker niso imeli pasje znamke,« je povedal Peter.

»Kaj bosta napravila z njimi?« je bil rado veden Nande.

»Nekaj časa bova še počakala, če se zgledajo lastniki in plačajo kazen, potem jih bova pa odrla na mehi!« je razlagal Peter.

»Revečki, ali jih bo bolelo!« jih je pomiloval Jožek.

Bili so tako zatopljeni v svoj pomenek in ogledovanje psov, da niso slišali prihuljenih korakov. Šele v hipu, ko so zaslišali nad seboj robat glas: »Hej, pobalini!« so se prestrašeno obrnili in zagledali pred seboj neznanega moža. Prekanjeno je škilil vanje in ee jim grdo režal v obraz.

»Ljubčki moji, veče sem, da sem vas našel! Kako pa je bilo zadnjič pod Sršenovim kozolcem?«

»Pod Sršenovim kozolcem?« je zmedeno začel Peter. »Kako to mislite?«

»Eh, fant, le nikar se ne delaj nevednega!« se je škodoželjno zarežal neznanec. »Čepel sem za kupom hlobov in videl in slišal vse. «Dajte mi denar, kar ga še imate, pa bom molčal kot zid. Drugače vas pri prici naznanim policiji!«

Dečki so se spogledali in obšli jih je divji strah. Peter je planil skozi vrata, da bi pobegnil, neznanec pa ga je dohitel, ga zgrabil za vrat in nemilo stresel:

»He, he, tiček, na lepem se mi pa ne boš izmuznil. Hitro daj denar sem!«

»Na pomoč! Na pomoč!« je na vse grlo zakričal Peter in se tresel kot šiba na vodi.

»Daj, sem rekel!« je zakričal neznanec in z drugo roko zgrabil Nandeta, ki ee je hotel zmuzniti mimo njega.

Peter je sprevlel, da bi se upiral zama. Segel je v žep in izročil neznanecu ves denar, kar ga je še imel. Njegovemu zgledu sta hoče-noče sledila tudi Nande in Jožek — in tako ee imeli vsi trije spet prazne žepe. Kakor dobljeno — tako izgubljeno...

Neznanec je med zadovoljnim režanjem prešel denar in rekel:

»Boljše nekaj kot nič! Na evidenje, pobalini!«

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 7. julija: 12.00 Operni odlomki (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, spored, obvestila — 13.15 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah) — 14.00 Vreme, borza — 15.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 15.30 Nac. ura: Naše morje — izvor zdravja (dr. M. Zelič) Beograd — 15.50 Sah — 20.00 Nedbal: Od bajke do bajke, potpuri (plošče) — 20.10 Kočevska in njene pravljice (g. Marjan Tratar) — 20.30 Koncert koruškega pevskega zbora — 21.10 Koncert na harmoniki, g. Rudolf Piliš — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Sedaj pa zaplešimo (Radijski orkester) — Konec ob 23. uri.

Drugi programi

Sreda, 7. julija: Beograd: 19.50 Narodne pesmi, 20.30 Humor, 21.30 Plesna glasba — Zagreb: 20.30 Ljubljana — Dunaj: 19.25 Simfonični koncert, 20.40 Igra »Vrtinec v Vrškem jezeru«, 21.40 Arje, 22.20 Zabavni koncert — Budimpešta: 19. Madarske narodne, 20. Kl. tajska poezija, 21. Jazz, 22.05 Godalni kvartet, 22.10 Plošče — Bari-Milan: 17.15 Plesna glasba, 19. Opereta — Rim-Rot: 21. Simfonična glasba — Praga: 19.30 Variete, 20.05 Dvorakova humoreska za pianino — Pariz: 20.30 Stramel kvartet, 21. Chopinov koncert, 22. Laska in plesna glasba — Berlin: 20.10 Slavostina in plesna glasba iz 18. stol. — Hamburg: 20.10 Operna glasba, 21. Mozartov in Schubertov koncert — Köln: 20.10 Porenski večer — Strasbourg: 21.30 Opera — Bukarešta: 20.35 Pianino, 21.16 Danska glasba.

Dušica - Rožamarija

»Pa pojdiva nad roparje, če se ne bojiš,« reče Harro svojemu spremljevalcu.

Na ustnicah rdečeglavca se utrine smehljaj. Temu visokemu gospodu se vidi, da se gotovo ne boji roparjev. Otrok dobro pozna ključ. Brž sta v velikem temnem prostoru, ki je najmračnejši od vseh, kar jih je danes videl. Prostran je in nizek, da Harro le mukoma stoji pokonci. Zamrežena okenska se zde Bog ve kje v temni daljavi. Staro rokodelsko orodje leži tod okoli in nizki strop podpira okorni leseni stebri.

»Tu, v tej mizarnici so težko kaj drugega izdelovali nego krste, krste za Brauneckerje,« si misli Harro. »Ti, rdečeglavka, pojdi in prosim mamico, za svečo! Medtem pa stika Harro sam po prostoru upognjen, z rokami v žepih. »Mar so to zgradili demoni kot zimske hleve za zmaje? ... Ljudem to gotovo ni moglo biti namenjeno. Je kot dvorana iz zlega snul. ... Vedno nižja postaja, navsezadnje se moram še plaziti po tleh. ... Oh ... Prava mora ... K vragu ...«

Stari stebri niso izvedeli, kaj bi naj odnesel vrag v svojo pestro ropotarnico. Na mah ede Harro na zagovcu. V glavi mu brenci ko tisoč čmrljev in po čelu mu teče kri. »No, priznati moram, da od demonov ne morem kaj boljšega pričakovati!«

Zdaj se vrne malčica z gorečo svečo, jo postavi na fla ter začne hudo kričati: »Roparji so tu ... Tebi teče kri! In že je izginila ko kalra. Harro si obriše kri raz čelo.

»Kam, za Boga, sem tako neusmiljeno zadel?«

Brž vzame svečo. Tam, onale naprej moleča glava! Če je človek tako nenaravno dolg! Tista tramova peta! Moj Bog! Zazri! Je smehljajočega se možička. Izrezljan je iz lesa, drži prst na ustih. Suknjič, na katerem ee še opazijo sledovi modre barve, ima prepasan! In ko stopa vzdolž stebrov ter jih motri v svečnem svitu, najde, da nosi vsaka

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; identifikacijski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglas se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm široka pletiva vrstica po Din 250. Za plemenite odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Mesto praktikantije

v pisarni ali trgovini, v vsakem mestu ali večjem kraju Slovenije — išče absolventka trgovskega tečaja, stara 21 let — takoj ali pozneje. Oskrbna zaželjena v hiši. Cenjene ponudbe v upravo »Sl.« v Mariboru pod »Z dežele 1172.« (a)

Vajenci

Učenca

sprejme Babnik, mizarstvo, Litija. (b)

Pouk

Sprejem instrukcije

pri dijaku kateregakoli razreda realne gimnazije. Ponudbe upravi »Sl.« pod »Realna gimnazija« 10792

Službo dobe

Čevljarskega pomočnika